

GŁOS MIESZCZAŃSKI

Pismo tygodniowe poświęcone sprawom polskiego rękodziela, drobnego przemysłu, handlu i mieszczaństwa.

Zredakcja wynosi: kwartalnie 3 zł — półrocznie 6 zł — rocznie 12 zł. — Cena pojedynczego egzemplarza 25 gr.

Beny ogłoszeń: Zwykły (normalny) . . . 15 gr. Nadawca . . . 35 gr. Na 1-jej stronie . . . 50 gr. Układ tabelaryczny 50% drożej. Niekonst. . . . . 30 „ Po kronosy . . . . . 45 „ Drobne ogłosz. od słowa . . . . . 45 „ Zamiejscowy 60% drożej.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Kraków, ul. św. Krzyża 1. 11. — Tel. 3344. — Konto P. K. O. w Krakowie 404.446

Pożyczka już jest!

Czy rzemiosło i drobny handel otrzyma przyrzeczoną pomoc?

Przed kilku dniami podpisał rząd umowę z reprezentantami amerykańskiego kapitału, pp. Monnetem i Fischerem, o krótkoterminową pożyczkę dla Polski wysokości 15 milionów dolarów. Do jesieni mają być sfinalizowane układy o pożyczkę długoterminową w wysokości 60 milionów dolarów, do której wliczyć się przyznaje już 15 milionów dolarów.

Taki jest częściowy rezultat pertraktacji pożyczkowych, prowadzonych od kwietnia t. r., kiedy to rządowi, jak takte posiadane życie bo w nim gospodarze kraju jest w najwyższym stopniu wyczerpane. Przechodzimy przeto do sprawy i napomnieli od chwili uzyskania niepodległości. Zbożem, ze skłapych osiemnastokrotnie zbiorów zeszłorocznych wywieziono jeszcze w jesieni i dziś sprawa widać się je po cenach o 50 procent wyższych i zaprzęgnię. Spowodowało to już załamanie się bilansu handlowego, który od paru miesięcy wykazuje stale wzrastający deficyt. Za deficytem tym idzie odpływ kapitału walut z Banku Polskiego, a więc odstawianie podkład złotych.

Oczekując więc pożyczki ma służyć właśnie załagodzeniu następstw deficytu bilansu handlowego.

Wielką natomiast jest część, że około 10 milj. dolarów, ma być, według planu, użyta na cele gospodarcze — inwestycyjne. I te właśnie cele bliżej nas interesują. Wiadomo, że dziś o kredycy

inwestycyjnym dla rzemiosła, czy wogóle o długoterminowym, a któregośby i handel mógł się zasilić — niema mowy. Żaden z banków takiego kredytu dla rzemieślnika czy kupca nie udzieli. Mówiono wprawdzie, że udeślna w zeszłym roku pożyczka dla rzemiosła 5 milj. zł., sfinansowana przez P. K. O., przewidywać będzie również kredyt długoterminowy — w praktyce jednak okazało się, że warunki tej pożyczki są tak uciążliwe i w tak małych kwotach była udzielana, że niepodobna było traktować tego jako poważniejsze rozwiązanie kwestii zapotrzebowania kredytów inwestycyjnych przez rzemiosło. Kiedy wzrastał rękodzielniczy mógł wprowadzić poważniejsze inwestycje przy 1000 zł. (mrawczanie) kredytu na 10%, z czego ściągano jeszcze po 100 zł. udziału i różnie przewija i t. p.?

Mamy jednak dziś ze strony rządu zapewnienia z różnych okazji składane, także i z okazji Zjazdu Izb rzemieślniczych w Krakowie, że rząd docenia rolę rękodziela w życiu gospodarstwa państwa i że będzie starał się mu dopomóc. Obecnie nadarza się okazja spełnienia tych obietnic. W ogólnym planie inwestycyjnym winno i rzemieślnikom znaleźć należyte miejsce i w kredytach partycyjnych. I to w kredytach udzielonych wprost, bez niepożądanych a kosztownych pośredników. Wzrastają rzemieślnicy chcą i mogą produktywnie i szlacie funkcjonować, trzeba je tylko zasilić ożywczym prądem przystępnego kredytu długoterminowego. Czy aby tylko rząd nie zapomniał o imieniu rzemiosła — wszak od Zjazdu krakowskiego upłynęło aż całe trzy miesiące!

Walka o spokojny niedzielny trw.

Polskie organizacje pracownicze w Łodzi w daly następującą odezwę w sprawie obrony niedziel i świąt:

„Miejscowe żydowska dąży do zbanania powszechnego święta i odpoczynku niedzielnego, chcąc zmusić olbrzymią większość obywateli do podporządkowania się swoim zachciankom i celom. Zamach na dzień niedzielny, powszechnie w całym świecie cywilizowanych uznany jako od-poczynek po sześciu dniach pracy, dąży do zbaniania w społeczeństwie polskim wiekowym tradycy-cy i zaspojenia egoizmu talmudycznego.

Całe społeczeństwo polskie nie dopuści do kierowania sobą i wbrew swom przekonaniom obywateli i pojedynie rozumie wyzwanie z pełną gębnością i stanowczością.

Zamach taki godzi w dobro i zagwarantowa-no tradycją prawa przez pracujących, gdy nie-istotna była, jest i być musz dniem odpoczynku.

Niedziela, ten dzień odpoczynku ludu pracu-jącego, nie może być zbaniana najmniejszą i naj-krzywdzą choćby praca, jaką podniegnie z sobą otwieranie handlow.

Szerokie warstwy pracujące znajdują w sobie dosyć energii i siły, aby elementy huniejszości, podżegacze naszo zasady chrześcijańskie i tradycje narodu utrzymać w należytym szacunku.

Inteligencja, Rzemieślniki, Robotnicy! Wszyscy, jak jeden mąż, podejmijmy walkę w obronie tradycji chrześcijańskich i narodowych: wszyscy do szeregow walczących.

Kielce przeciw próbom pogwałcenia świąt.

W Kielcach w wielkiej sali kina „Czary“ zebrali się przedstawiciele handlu, przemysłu, rzemiosła, robotników, wolnych zawodów i organizacji gospodarczych, społecznych i religijnych w liczbie przeszło 1000 osób na wiecu, gdzie między innymi omówiono sprawę podjętych prób pozwolenia na handel w niedziele i święta.

Po wniechaniu przemówień zebrani jednomyślnie stwierdzili, że projekt dopuszczenia handlu w święta obraża uczucia religijne olbrzymiej większości ludności polskiej i godzi w interesy prawych gospodarzy kraju, dlatego przodów wszelkim próbom protestują i przeciwdziałają się im.

Rezolucje uprzedzielone poslane zostały do p. Prezydenta Państwa, Sejmu i rządu. Podjętą została także przesyłanie wiecu, oraz następujące organizacje i instytucje:

Stowarz. Kupców Polskich, Stow. Rzemieślników Chrześcijańskich, Chrześ. Związki Za-wodowe, Chrześ. Stow. Właścicieli Nieruchomości, Sodakcja Marjańska Pań, Narodowa Organizacja Kobiet, Kongregacja Jasnogórska Związek Lud.-Narodowy, Tow. Rozwoju Zycia Narodowego, Okręgowa Tow. Rolnicze, Spółdzielnia Rolniczo-Koło Związku Inwalidów Woj. Świat. Restauratorki i Hotelarzy, Zgrom. Kupców, Cech Krawców, Cech Stolarzy, Cech Fryzjerów, Cech Stelmachów, Cech Siewców, Cech Murarzy, Cech Górników, Cech Kowali.

Przedstawiciele izb rzemieślniczych na konferencji w M. W. R. i O. P. w Warszawie.

W prasie pojawił się następujący komunikat: W ub miesiacu odbyła się w Warszawie w Mi-nisterstwie Przynad Religijnych i Oświecenia Pu-blicznego pod przewodnictwem dyr. departamentu szkół zawodowych p. inż. Jarniakom, konfe-rencja z przedstawicielami izb rzemieślniczych, celom uzgodnienia przedstawieli rzemiosła o działalności Ministerstwa w dziedzinie zawodo-wego wykształcenia rzemieślników i programu rozwoju tej działalności, oraz dla wyśledzenia de-ficytów izb rzemieślniczych w tych sprawach.

Z ramienia izb rzemieślniczych na konferencję przybyli delegaci z Krakowa, Lwowa, Stanisła-wowa, Tarnopola, Katowic i t. d.

W toku dyskusji okazalo się, że poczynania Ministerstwa w dziedzinie reorganizacji i pogę-bienia pracy szkolnictwa rzemieślniczego spotka-

ły się z nieznamieniem przedstawicieli rzemiosła, a większość życzeń wypowiedzianych przez nich zo-stała albo już uwzględniona w dotychczasowych zarządzeniach Ministerstwa, albo istnieje możność ich uwzględnienia.

Konferencja naszych przedstawicieli z rządem odbywają się od pewnego czasu według ustalo-nej ceremonjały: ogólnego kwiania głowami. Zmianst na konferencji takiej postawie jasno sprawywane braki i niedowzmaczenia, których tyle jest w szkolnictwie zawodowym, a o których ser-riko rozmawiali się rzemieślnicy na zamach na szęgo Pisma, konferencja kończą się stwierdze-niem, że wszystko jest dobrze, że albo „juz po-niately zostały załatwione, albo istnieje możli-wość ich załatwienia“. Zobaczymy, jakie będą skutki...

Cyfry, które mówią o zamieraniu handlu i przemysłu.

Statystyka bankructw w 1 kwartale b. r.

W „Wiadomościach Statystycznych” znajdujemy interesujące zestawienia ogólnych upadków. Na ogół bankructw jest w roku na rok mniej i skłoki są ni znaczące. Gdy bowiem w r. 1925 za notowania 519 upadków, w następnym już tylko 302, a w pierwszym kwartale bież. roku — 60. Niemniej jednak pierwszy tydzień b. r. wykazywał więcej upadków, niż ostatnie trzy miesiące ubiegłego. Gdy bowiem październik 1926 r. miał 11 bankructw, listopad 10, a grudzień 13, to w styczniu b. r. mamy już 21 bankructw, w lutym 20, w marcu 19. Nie wiadomo jeszcze, jak to przeliczenie, znaczące się upadkami, ukształtuje się w kwietniu, maju i czerwcu, a także w lipcu.

na które to miesiące przypada okres najbardziej pomyślny.

Z 70 bankructw pierwszego kwartału b. r. przypada najwięcej, bo 25 na województwa cen tralne, 12 na zachodnie, 11 na południowe, 10 na Śląskie, 2 na wschodnie. Firm przemysłowych zbankrutowało 10, handlowych 50. Spółki akcyjne — 4, spółki z ogr. odpow. — 6, spółdzielnie — 4, spółki firmowe i komandytowych 3, firm we. jednych przemysłowych — 1, handlowych 38.

Załów i zubożenie społeczeństwa odbija się, jak widać z powyższego zestawienia, w pierwszym rzędzie na handlu.

przewzeglować kryzys gospodarczy. A wszyscy obniają sobie, że z chwilą powrotu czasów mniej więcej normalnych, wrócą do swego ziemioła...
— Obowią warszawsko słynie było kiedyś; czy i teraz cięży się ono ta dawna sława.
— Oczywiście. Był czas, że musieliśmy za dawać się drugi i trzeciordnym materiałem. To prawda, ale robota zawsze pozostawała ta sama: trwała, moza i salina. Podczas wojny zapomniano o obuwu warszawskim. Teraz, po latach przesilenia, z trudem wydotyguje się z ostatniej nędzy, przywracając mu dawną sławę.
— Czy, zdaniem panów, obowią dręci jest w Polsce?
— W stosunku do wzrostu ciężarów płatniczych obowią w Polsce nie jest drogie. Świadczy o tem najlepiej pozycja sprzedawcy: okazuje się, że najwięcej sprzedającym obowią luksusowego, najdroższego znacznio mniej, obowią drogiej kategorii, a najmniej — trzejciej kategorii.

Pierwsza Polska wystawa przemysłu Restauracyjnego, Hotelowego i Cukierniczego

od 24 września do 2 października 1927 r.

Poznan, który dzięki bezustannym i intensywnym zabiegom Dyrektora Targow, aż wreszcie nastąpił już opinii doskonałego organizatora nie tylko Targów — smych, ale również wszelkiego rodzaju wystaw, przystępuje się obecnie do ostatniej przed wiosennymi Targami w r. 1928 wj sławy o szczytnym rozmiaru i imponującej formie. **Idzie to Wystawa Przemysłu Restauracyjnego, Hotelowego i Cukierniczego.** Otwarcie jej nastąpi 24 września b. r.

Według informacji, zaopiniowanej z Dyrceji Targi, obejmować będzie wystawa gastronomię na następujące działy: sztuki gotowania, sztuki kulinarnej wogóle, dalia artykułów spożywczych w stanie stałym i płynnym, urządzeń hotelowych, restauracyjnych, wszelkiego rodzaju maszyn i urządzeń kuchennych, aparatów gazowych, elektrycznych, desylwacyjnych i gozdelniczych, zestaw stołowych, urządzeń do sztuki lodami, kas kontrolujących, porcelany, szkła, artykułów prasownicy tekstylnej, dekoracyjnego, nieblaskowego, grafiki, literatury, rozrywki, sportu, gry bilardowej, nowości wszelkiego rodzaju, oraz wynalazków z dziedziny kulinarniej.

nowania w jedną grupę obejmującą się całości wyrostki, które złączają z przemysłu hotelowym i restauracyjnym daleki i zamierzony na przyszłość.

Na tem podobno właśnie zrodziła się myśl urządzenia na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich osobnej wystawy, której nożnaby w dalek nazwę wywodzi gastronomicznej i w której założeniami nożnaby wytknąć luno dalszej pracy ku korzyści własnej i Państwa, a ponadto potanicz raleo na tej wyznaje, jakim wawia interes społeczeństwa.

Na wystawę taką doborzają się niemal o rocznie wszystkie kulturalne kraje. W roku bieżącym odbyła się wystawa taka w Heidelbergu, w roku przyszłym zapowiedziana jest wystawa gastronomiczna w Brukseli, Turynie i Frankfurtu n. Menem.

Oh czasu, złyśmy uzyskali wolność i nieopod łagłość, zdolnawa się Polska na pierwszą i no drazj wystawę o tak szerokim zakresie, jak to jest planowane w Poznaniu. Organizatorzy wystawy noczą się z zamiarem stworzenia dziesiąt tysięcy więcej imponującej, aniżeli nie była pamięta wspania Wystawa Odrodzenia.

Niezmiernie ciekawie zapowiada się wystawa ehoelajzy dlatęgo, że przewidziano są najrozmaitsze pokazy gotowania, przyrządzania potraw, zaprawiania owoców, przygotowania konserw etc.

Zapowiedziano są również demonstracje przy użyczeniu wszelkiego rodzaju pieców elektrycznych i gazowych etc. Dla służby restauracyjnej i hotelowej urządzenie będą demonstracje różnego sposobu nakręcania i dekorowania stołów, obłużywanie potów etc.

Tracie przygotowawczej towarzyszą, perspektywy wawia Urząd Targów Poznańskich na życie. Obecnie ustalono już częściowo listę komitetu organizacyjnego. Wystawa twad będzie ogłosem dwa tygodnie, a zatem od 24 września do 9 października. Dla wystawców przewidziano są dwa-jakiego rodzaju nagrody.

Przewidziano już udział zagranicy, która wstąpi z różnymi aparatami i narzędziami w Polsce jeszcze naniogo mało znano.

Bazymy obserwatorzy rozwoju życia tej dziej przemysłu zauważać niewątpliwie duży postępy zarówno na rynku przetwórci produktów żywnościowych i konsumpcyjnych, jak również i pokrewnych działach, z drugiej strony jednak za uważać myślar, np. w dziedzinie sztuki kulinarnej, oraz w dziedzinie restauratorstwa, czy też po krewności zawodów, niepoźniejnie lekki, które należałoby jak najprędzej usunąć.

Kto słuchał obradnych usunąć, jakie zaznaczyć to życie w zakresie różnych udogodnień, czy to w hotelach, czy to w restauracjach, zaręczają, zdawie musi sobie sprawę z potrzeby dokonania przelazju tego, cośmy już dokonali i co nam jeszcze uczynie należy w Polsce, celem skooedry

Co mówią o swem położeniu szewcy warszawscy?

Obniży kryzys daje się we znaki ziemiołu jednako we wszystkich dziedzinach Państwa. Tesame boleżki i troski gnieźnia ziemiołniska w Kongresowce, co i w Malopolsce. Godzi się więc zapoznać z tem, co mówią o swem położeniu szewcy warszawscy, gdyż zainteresuje to niewątpliwie ich kolegow w Malopolsce. „Przegląd” zamierza następnym wywiadzie do starzym cechu szewców warszawskich, p. W Dobrzyńskim:

— Jest nas w Warszawie około tysiąca — zaczyna swę informację p. W. Dobrzyński — z tego połowa należy do cechu, a połowa nie. Element po-ciechowy rekrutuje się przeważnie z ziemiołniskow niedostatecznie zawodowo wyakolowanych i napływowych. Są to ludzie, którzy zdalnych świadczeń z ukonczoną praktyką nie posiadają, a którzy ehoelwili się szewstwem tylko po to, aby za obrz za swoją specjalność, ale nie najprędzej zwę żyć. Niewielcy, taki element stoji się pomaza. Dostę wspomnieć, że przed wojną

rocznie zgłaszało się do nas około 600 uczniów; dziś zaś około 200 i ilosć ich, mamy wręczynie, stała malęe bieżnie.

— Jak pracują panowie w stosunku do czasów przedwojennych? — zapytaliśmy.

— W stosunku do przedwojny ilosć placoów szwediłk zmniejszyły się przeszło o 50%. Nie dziwnego: straciliśmy rynek rosyjski, konkurencje z nami mechanizacji wyrob obuwia i wreszcie, zabra na obowią pochodzenia zagranicy, które też przeszedł ehoelw w duży ilosć, który jest sprzedawane do Polski. Wskutek takiego stanu rzeczy powożna ilosć szwówóm mu sięła zwinać swę placoówi i jąc się innego zająć, nie przestaje zreszta być ehoelwami na szego Zgromadzenia. Jeden kumpi sobie sklepik spozyczy, wazy za pieniadze, uzyskane za sprzedawanie placoów, kupił farokę samochodowa i z niej ehoelw rzeki, niejeleń, wreszcie, ehoelw się jakiegokolwiek zajęcia, słw jako tako

Miejskie Kasy Oszczędności w Polsce rozują się wzorowo.

Przebiegającym ehoelwem, który notują daty statystyczne, jest rozwój zaopiniowania i miejskich kas oszczędności w kraju. Np. miejska kasa oszczędności w Krakowie wykazywał w grudniu 1925 roku — 1999 tysięcy zł, wpał a 256 tys. wypląt przy ogólnym stanie kasy 1.600 tysiące złotych. Adu już grudnia 1926 roku przedstawiła się niewerwie korzystnie. Przebiegającym wypląt się a polewoy najmniej od wpał 1.165 tysięcy, w ostatnie wronera 890 tys. złotych, to wpałty tylko 416 tys. zł, a stan ogólny 8.048 tys. złotych, czyli w ciągu roku stan kasy zwiększył się o około 7 milionów złotych.

Ten proces rozwoju obserwujemy i w roku bieżącym. W marcu bieżym 1927 r. wpałty wycelowały 1.801 tysiące złotych, a wpałty 816 tys. złotych. Stan zaś ogólny 10.914 tys. złotych, jest to wynik kwadransz a dużej ehoelwności tej polozowania placoów, która ehoelwaniem niepozw z pomocą dla dobrośno handlu i przemisłu.

Również korzystnie kształtują się bilanse innych kas komunalnych w Polsce.

